

24. 4. 2017

Analýza inspirovaná stížností Jana Lukavce na plagiátorství v pořadu Jiřího Mejstříka – doklady oprávněnosti posluchačovy stížnosti

Dne 7. února 2017 posluchač Jan Lukavec zaslal Radě ČRo stížnost na to, že v pořadu Jiřího Mejstříka „Knihy, na které vám nezbyl čas“ z 24. 1. 2017 nebyla uvedena informace o využití částí recenze napsané J. Lukavcem na knihu, kterou v dané relaci J. Mejstřík představil.

Níže posílám doklady toho, že se Jiří Mejstřík v jiných dvou dílech své relace „Knihy, na které vám nezbyl čas“ dopustil plagiátorství stejného druhu, na které upozornil Jan Lukavec.

Ani v jednom ze dvou případů, které níže dokumentuji, nebyl J. Mejstříkem (stejně jako v případě, na který si postěžoval J. Lukavec) nijak zmíněn zdroj nepřiznaných přebírek. Podstatné: dané pasáže ani nebyly nijak uvedeny/signalizovány jako citace nebo parafráze – *ty pasáže prostě byly prezentovány jako autorský part J. Mejstříka*. Nikde v těch analyzovaných dvou dílech pořadu – ani v jejich úvodech či závěrech – nebyly zdroje (autoři), z nichž J. Mejstřík nepřiznaně přebíral, vůbec zmíněny (zmínění).

Jedná se – stejně jako v případě, který doložil Jan Lukavec – o poměrně obsáhlé plagiátorské pasáže.

Níže ve svých prepisech částí pořadu J. Mejstříka označuji světle modře plagiátorské pasáže (vždy jde o jeho „autorský part“, ne tedy o citace z představovaných knih atd.), tmavě modře označuji krátké pasáže, kde J. Mejstřík udělal jen lehké úpravy nepřiznaně využitých cizích textů.

U textů, které J. Mejstřík nepřiznaně použil, jsem rovněž označil příslušné pasáže modře, abych usnadnil porovnání/kontrolu čtenáři tohoto svého materiálu.

1. doklad plagiátorství (na 3 pasážích z jednoho pořadu)

Jiří Mejstřík, pořad Knihy, na které vám nezbyl čas; 7. 2. 2017, o knize Milana Machovce "Smysl lidské existence"

1.1

Jiří Mejstřík: nahrávka: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3797180> , přepis části od času cca 1:08

„Autor zde v díle pojednává o problematice absurdity, zla a zoufalství, uvažuje o náboženském řešení problémů, o rozkoši, slasti, seberealizaci, problému práce a činnosti vůbec. Zabývá se také budoucností lidstva a objevováním vesmíru, vztahy mezi mužem a ženou, otázkami globalizace a planetárního dialogu i paradoxů naděje. Machovcova práce tak dává mj. i odpověď na proslavený dotaz Thomase Manna, zda je život vlastně něco víc než jakási dočasná plíseň hmoty.“

Text zjevně využitý při plagiátorství:

„Autor zde pojednává problematiku absurdity, zla a zoufalství, uvažuje o náboženských řešeních problémů, o rozkoši, slasti, seberealizaci, problému práce a činnosti vůbec. Všímá si však i "lepší budoucnosti" a její přípravy, vstupu do vesmíru a dosahu tohoto kroku pro člověka, vztahů mezi mužem a ženou, otázek globalizace a planetárního dialogu i paradoxů naděje. Autorova práce tak dává mj. i odpověď na proslavený dotaz Thomase Manna, zda "je život vlastně něco víc než jakási dočasná plíseň hmoty?" “

Zdroj: *nakladatelská anotace* knihy dostupná např. zde:

http://www.cupress.cuni.cz/ink2_ext/index.jsp?include=podrobnosti&id=219378

(publikováno při prodeji vydání Machovcovy knihy z r. 2012, tj. určitě před vznikem pořadu J. Mejstříka)

Stejně anotace jsou navíc na webu dostupné v nejrůznějších knižních i jiných obchodech, srov. např.:

<https://www.kosmas.cz/knihy/118351/smysl-lidske-existence/>

https://knihy.heureka.cz/smysl-lidske-existence-milan-machovec_3/specifikace/#section

<https://www.martinus.cz/?uItem=125877>

1.2

Jiří Mejstřík, také nahrávka: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3797180> , přepis části od času cca 6:20

„Stále se uvolňující společenská a politická situace vrcholí Pražským jarem a končí okupací Československa vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968. Jako reformní komunista je v roce 1969 zbaven místa vyučujícího na Filozofické fakultě Karlovy Univerzity a navíc ztrácí možnost publikovat.“

Text zjevně využitý při plagiátorství:

„Stále se uvolňující společenská a politická situace vrcholí Pražským jarem končí okupací Československa vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968. V této souvislosti se mění i Machovcovy životní souřadnice. V roce 1969 je zbaven místa vyučujícího na Filozofické fakultě UK a navíc ztrácí možnost publikovat.“

Zdroj: článek Šlégl, Jiří: Problematika smyslu lidského života v díle Milana Machovce. PAIDEIA, 2010, č. 3, pasáž na s. 2 -

http://paideia.pedf.cuni.cz/download/slegl_machovec.pdf

(publikováno před vznikem pořadu J. Mejstříka)

1.3

Jiří Mejstřík, také nahrávka: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3797180> , přepis části od času cca 6:48

„Machovec se vrací na Filozofickou fakultu, začíná přednášet a publikovat. Transformuje se pochopitelně i politické zřízení a česká společnost v „demokracii“. Ještě na konci svého života vydává další knížku, která završuje jeho hledání smyslu lidského života, tedy právě tu, kterou se dnes zabýváme.“

Text zjevně využitý při plagiátorství:

„Machovec se vrací na Filozofickou fakultu UK, začíná přednášet a publikovat. Transformuje se pochopitelně i politické zřízení a česká společnost v „demokracii“. Ještě na konci svého života vydává další knížku, která završuje jeho hledání smyslu lidského bytí *Smysl lidské existence* (2002).“

Zdroj: stejně jako v předchozím případě článek Šlégl, Jiří: Problematika smyslu lidského života v díle Milana Machovce. PAIDEIA, 2010, č. 3, pasáž na s. 2 -

http://paideia.pedf.cuni.cz/download/slegl_machovec.pdf

(publikováno před vznikem pořadu J. Mejstříka)

2. doklad plagiátorství (na 1 obsáhlé pasáži z dalšího pořadu)

Jiří Mejstřík, pořad *Knihy, na které vám nezbyl čas*; 14. 2. 2017, o knize *Luciferův efekt* od Philipa Zimbarda

Jiří Mejstřík, nahrávka: <http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3801649> , přepis části od času cca 19:12

„Nejvýraznější kritika se pochopitelně týkala etiky celého experimentu. Pět lidí se psychicky zhroutilo a experiment musel být předčasně ukončen. Ostatní na tom nebyli o moc lépe. Můžeme sice odkazovat na vyšší dobro a na snahu vědy prozkoumat tajemné zákoutí lidské psychiky. Nicméně lidé, kteří se experimentu účastnili, však nefalšovaně trpěli. Další oprávněná kritika se týkala výpovědní hodnoty experimentu, vězení totiž nebylo věrnou replikou opravdového vězení. Vyhodnocení experimentu bylo silně subjektivní – i přes snahu Zimbarda o nestrannost. Erich Fromm kritizoval Zimbardovy závěry, že na osobnost jedince má rozhodující vliv prostředí, ve kterém se zrovna nachází – to bylo v rozporu s jeho teorií – a vysvětloval si to Zimbardovou špatnou interpretací výsledků. Subjektivní interpretaci výsledků kritizovalo více odborníků a metodologie tohoto experimentu je považována za značně děravou.“

Text zjevně využitý při plagiátorství:

(...)

„Nejvýraznější kritika se pochopitelně nesla ve jménu etiky. A tento experiment opravdu etický nebyl. Pět lidí se psychicky zhroutilo a z experimentu muselo odstoupit. Zbytek na tom nebyl o moc lépe. Samozřejmě se můžeme odkazovat na vyšší dobro a na snahu vědy prozkoumat tajemné zákoutí lidské psychiky. Jedinci, kteří se experimentu účastnili, však nefalšovaně trpěli. Etická stránka věci je tedy právem kritizována (např. Savin, 1973; O'Toole, 1997).

Další oprávněná kritika padla na ekologickou validitu experimentu, tedy na jeho výpovědní hodnotu. Vězení totiž nebylo věrnou replikou opravdového vězení. Spousta aspektů nejenom chyběla, ale spousta věcí byla i navíc přidána (např. Fromm, 1997).

Vyhodnocení experimentu bylo silně subjektivní – i přes snahu Zimbarda o nestrannost. Erich Fromm (1997) kritizoval Zimbardovy závěry, že na osobnost jedince má rozhodující vliv prostředí, ve kterém se zrovna nachází – to bylo v rozporu s jeho teorií – a vysvětloval si to Zimbardovou špatnou interpretací výsledků. Subjektivní interpretaci výsledků kritizovalo více odborníků (např. Somers, 2009) a metodologie tohoto experimentu je značně děravá.“

(...)

Zdroj: článek Lacko, David: Luciferův efekt: Proč se z dobrých lidí stávají lidé zlí?
<https://www.kzamysleni.cz/luciferuv-efekt-proc-se-z-dobrych-lidi-stavaji-lide-zli/> ,
publikováno 12. října 2014 (tj. před vznikem pořadu J. Mejstříka)
Daná pasáž se nachází zhruba uprostřed toho webového (nestránkovaného) článku.

Tolik analytické doklady toho, že se Jiří Mejstřík ve dvou dílech své relace „Knihy, na které vám nezbyl čas“ dopustil plagiátorství stejného druhu, na které upozornil posluchač Jan Lukavec.

Petr Šafařík, psafarik5@gmail.com

(člen Rady ČRo)